

- Hoe werkt het programma van de masterclass? Zijn er vaste dagen?

De deelnemers van de masterclass en de begeleiding (redacteur Thomas Muntz) komen tweemaal per week bijeen; op maandag-en vrijdagochtend. De bijeenkomsten op maandag zijn om de voortgang van het onderzoeksproject te bespreken. In feite zijn dit kleine redactievergaderingen waar de deelnemers hun bevindingen van de vorige week voorleggen en doorspreken, en er afspraken gemaakt worden voor de aankomende week. De vrijdagen zijn gereserveerd voor 'onderwijs'; de masterclass bespreekt dat geselecteerde artikelen en boeken, of neemt deel aan trainingen in bijvoorbeeld *open source intelligence* of gebruiken maken van WOB. Tussen maandag en vrijdag verrichten de deelnemers het daadwerkelijk journalistieke onderzoek.

- Hoe zit dat onderzoekstraject in elkaar?

De masterclass begint bij 0. Dat wil zeggen: Investico draagt niet het onderwerp zelf aan, dat moeten de deelnemers in principe zelf doen. We beginnen met een ronde van een aantal weken waarin we verschillende onderzoeksvoorstellen uitproberen en kijken of er een goed, groot onderwerp in zit waar een team van 5 mensen 6 maanden lang z'n tanden in kan zetten. De hoofdredactie van De Groene Amsterdammer is betrokken bij het selecteren van het uiteindelijk onderwerp dat na deze vooronderzoeksrunde overblijft. Daarna gaat het team zich volledig oriënteren op het gekozen onderwerp en worden 'cases' gekozen om verder uit te pluizen. Je kunt denken aan het minutieus reconstrueren van een stalbrand, het in kaart brengen van het leven van een ongedocumenteerde arbeider in Nederland of cijfermateriaal verzamelen – bijvoorbeeld over het aantal stalbranden in Nederland of het aantal ervaringen van politieagenten met het manipuleren van misdadcijfers. Op deze onderzoeksfase volgt de schrijffase waarin we gezamenlijk een 'story board' maken voor het verhaal en waarbij verschillende passages voor de *long read* in De Groene verdeeld worden over de deelnemers.

-Waar vindt de Masterclass plaats?

Tot dusver werden de cursusbijeenkomsten op maandag en vrijdag gegeven in het souterrain van De Groene Amsterdammer in Amsterdam. Daarnaast konden Masterclassers soms aanschuiven op een bureau op de redactie van Investico, elders in Amsterdam. Vanwege de corona-maatregelen zullen we die werkwijze moeten aanpassen; het besluit daarover moet nog worden genomen.

-Je moet vier dagen per week flexibel beschikbaar zijn. Heb je daarnaast tijd voor andere bezigheden zoals een bijbaan?

In die vier dagen zitten soms ook dagen in het weekeinde. Vooral aan het begin van de Masterclass zitten veel uitgebreide leesopdrachten die deels in het weekeinde zullen worden voorbereid. Gaandeweg de Masterclass komt het gezamenlijk onderzoek meer centraal te staan, en nemen de doordeweekse werkzaamheden toe. In de laatste twee maanden neemt de totale werkdruk verder toe. Volgens eerdere deelnemers is het mogelijk om een bijbaantje te handhaven van een of anderhalve dag per week – zeker wanneer die uren flexibel kunnen worden ingevuld.

-Waarom moeten kandidaten tussen de 20 en 30 jaar oud zijn? Zijn uitzonderingen mogelijk?

Samenwerken in teams is onderdeel van de werkmethode van Investico. Die samenwerking verloopt het best in teams waarin een zekere gelijkwaardigheid bestaat in levenservaring, hebben we gemerkt. Grote leeftijdsverschillen pakken vaak nadelig uit. De masterclass is letterlijk op zoek naar 'jong talent' met een uitgesproken ambitie om onderzoeksjournalist te worden. In specifieke gevallen hoeft 30 jaar geen harde grens te zijn; maar als vuistregel is het dat wel.

-Moet je journalistieke ervaring hebben? Wat moet ik meesturen als ik nog nooit iets geschreven heb?

Ervaring binnen de journalistiek is weliswaar geen vereiste, maar in het verleden is gebleken dat deelnemers die beschikken over enige journalistieke ervaring het meest gediend zijn met de lessen en begeleiding die de masterclass te bieden heeft. Journalistieke ervaring is echter een breed begrip, je kan het opgedaan hebben bij omroepen en dagbladen, als freelancer of als stagiair, of bij zelf opgezette online media of nichepublicaties. Ook bijdragen op bijvoorbeeld online fora kunnen een indruk geven van iemands taalvaardigheid of journalistieke interesse. Wetenschappelijke *papers* zijn meestal geen journalistiek werk. Als dat niettemin het enige is wat je tot dusver hebt geschreven - en als het onderwerp heel specifiek of ingewikkeld is - maak dan bijvoorbeeld een leesbare samenvatting van maximaal twee A-viertjes om mee te sturen.

-Zijn er kosten verbonden aan de Masterclass, zoals studiemateriaal of reiskosten?

Nee, de boeken die we gaan lezen kunnen bij Investico worden gedeclareerd. Dat geldt ook voor alle andere kosten, zoals reiskosten ten behoeve van het onderzoeksproject. Voor toegelaten kandidaten die ver buiten Amsterdam wonen, is een reiskostenvergoeding naar Amsterdam bespreekbaar. Woonruimte in Amsterdam strekt tot aanbeveling.

-Is de Masterclass te combineren met een gezin of kleine kinderen?

De Masterclass kent, zeker gaandeweg het onderzoeksproject, geen vaste werktijden en vereist beschikbaarheid op onregelmatige tijdstippen. Veel studie-, en onderzoekswerk wordt gedaan in teamverband waarbij ieders individuele bijdrage gewenst is. Wie vaak of op vaste tijdstippen afwezig moet zijn, heeft extra uitdagingen te overwinnen.

-Word je in de Masterclass opgeleid tot journalist?

Je leert in de Masterclass journalistiek te denken; een onderzoeksproject bedenken en uitvoeren; je krijgt een inleiding op onderzoeksjournalistieke technieken zoals interviewen en Wobben en past die bij voorkeur meteen ook toe. Je leert reflecteren op bestaande onderzoeksproducties en doet ervaring op met schrijven en componeren van onderzoeksverhalen. Als je verder geen enkele journalistieke ervaring of vooropleiding hebt,

ben je na zes maanden echter nog geen volleerd journalist. Je hebt wel voldoende geleerd om aan de slag te kunnen gaan.

-Kun je na de Masterclass bij Investico aan de slag als onderzoeksjournalist?

De redactie van Investico heeft haar maximale omvang op dit moment bereikt. Wel wordt op freelance-basis regelmatig samengewerkt met vertrouwde onderzoeksjournalisten. Wie de Masterclass succesvol heeft voltooid, zet zichzelf daarvoor op de kaart maar een werkgarantie geven we op dit moment niet.

-Als je wordt toegelaten tot de Masterclass, kunt je een beurs aanvragen bij het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten. Is het zeker dat je die dan ook krijgt? Hoeveel is het; hoe lang duurt de beurs; moet je het terugbetalen?

Investico kan de beurs niet garanderen, maar overlegt tijdens de selectie van kandidaten met het Fonds over de criteria waaraan studenten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor de Beurs Expertisebevordering. De selectie is er mede op gericht dat het Fonds de aanvraag kan goedkeuren, tenzij de kandidaat zelf over voldoende middelen zou beschikken. De kandidaat moet de beurs zelf aanvragen. Het gaat om 1000 euro per maand, zes maanden lang, die niet terugbetaald hoeven worden.

-Wie voldoet aan de criteria en een opleidingsachtergrond heeft in exacte wetenschappen of datajournalistiek, wordt aangemoedigd te solliciteren. Waarom? Leidt de Masterclass op tot data-journalistiek?

De Masterclass zoekt talent in de breedte: veel journalisten hebben nu ongeveer dezelfde opleidingsachtergrond en zijn ongeveer in dezelfde onderwerpen geïnteresseerd. Kandidaten met een exacte achtergrond kunnen het denkproces verrijken en hebben soms al vaardigheden die nuttig zijn om je te bekwamen in data-journalistiek. Zonder aantoonbare affiniteit met journalistiek en een brede maatschappelijke belangstelling, is het echter minder zinvol om te solliciteren. De Masterclass biedt een inleiding op data-journalistiek, maar is geen specifieke cursus op dat gebied.

-Wat wordt bedoeld met talent uit alle maatschappelijke geledingen en diverse culturele achtergronden? Waar zijn jullie naar op zoek?

Veel jonge journalisten in Nederland zijn academisch geschoold; afkomstig uit de middenklasse en hebben ouders die in Nederland zijn geboren. Het merendeel van de Masterclass-kandidaten heeft dat profiel, en daaruit spruiten jaarlijks nieuwe talenten voort. Maar ook hier zoekt Investico het talent in de breedte. Kandidaten met een ander profiel in sociale en etnische afkomst, kunnen andere ervaringen meebrengen; andere journalistieke vragen stellen en toegang hebben tot andere bronnen en verhalen die voor journalistiek relevant en interessant zijn.

